

การวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมืดของตัวละครที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง บ่วงหงส์ ของกิงฉัตร

Analysis Dark Behaviors of characters depicted in the Novels
Buanghong by Kingchat

อุไรวรรณ สิงห์ทอง¹ หนึ่งฤทัย ม่วงเย็น² เซอร์รี่ เกษมสุขสำราญ³
แสงระวี ทวีรัตน์⁴ จักรกฤษณ์ อุตุ้ม⁵ รัศมี ราชบุรี⁶

¹อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

²นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์

⁴อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตตาก

dewdy_15017@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมืดของตัวละครเอก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบในนวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ ของกิงฉัตร โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ فروยด์เป็นกรอบในการวิเคราะห์พฤติกรรม และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมืดของตัวละครเอก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบในนวนิยาย เรื่องบ่วงหงส์ ของกิงฉัตร พบพฤติกรรมด้านมืด จำนวน 12 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปล่อยให้กิเลสครอบงำ 2) ด้านความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า 3) ด้านความวิตกกังวล 4) ด้านการพูดจาหยาบคาย ประชดประชัน 5) ด้านการเย่อหยิ่ง พริตสูง ทะนงตัว 6) ด้านการก้าวร้าวรุนแรง ดุร้าย โกรธแค้น 7) ด้านความเห็นแก่ตัว 8) ด้านการเก็บกด ปกปิดความรู้สึก 9) ด้านการแสดง ความเกลียดชัง 10) ด้านการใส่ร้ายป้ายสี 11) ด้านการเสแสร้งแก้งหน้า และ 12) ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา โดยพฤติกรรมเหล่านี้ มีสาเหตุมาจากแรงขับภายในและสิ่งเร้าภายนอกประกอบกัน รวมทั้งเกิดจากจิตใต้สำนึกที่ทำให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมด้านมืดออกมา

คำสำคัญ : พฤติกรรมด้านมืดของตัวละคร นวนิยาย บ่วงหงส์ กิงฉัตร ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ABSTRACT

The objectives to learning about the dark behavior of KingChat in Buang-Hong novel were 1.) to analyze dark behavior of the important characters, minor characters, and all dramatic person in Bong Hong novel and 2.) Analysis of the novel Buang Hong tiered branches of the psychoanalytic theories of Sigmund Freud as a

framework for analysis. And present the results of the study by mean of descriptive analysis.

The study analyzes the behavior of the dark side of the protagonists and secondary characters engage in character. The novel Buang Hong by King tiered dark behavior dark side of 12, including 1) the ignorance passions overwhelming 2) the weak sentiment sadness 3) Anxiety 4) for rude sarcastic 5) the arrogant pride. high egoistic 6) the savage aggression perpetrated 7) selfishness 8) the suppressed. Concealed feelings 9), the hateful 10), the blackening 11) for simulating and 12) the avoidance of problems. The behavior of these were caused by external stimuli and internal propulsion assembly. Including the spiritual sense that the characters behave out on the dark side.

Keywords: dark behaviors of characters, novel, buang-hong, kingchat, psychoanalytic theories

1. บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่ง que แสดงถึงความสามารถเฉพาะตัว มุมมอง หรือความคิดเห็นของผู้เขียนได้ ซึ่งผู้เขียนแต่ละคนย่อมมีกลวิธีในการนำเสนอและถ่ายทอดทัศนคติที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ของบุคคล โดยโครงเรื่องและตัวละครได้จำลองจากชีวิตจริง หากจะเปรียบเทียบพฤติกรรมมนุษย์กับตัวละครในนวนิยายแล้ว คงจะไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะตัวละครที่ผู้เขียนได้สรรคสร้างให้ควมมีชีวิตชีวาในวรรณกรรมแต่ละเรื่องนั้นย่อมถอดแบบออกมาจากมนุษย์ในสังคมของแต่ละยุคแต่ละสมัย ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดอารมณ์ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และสะท้อนสภาพสังคมในแต่ละสมัยได้อย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้นตัวละครในวรรณกรรมแต่ละเรื่องจึงมีความสำคัญมากในฐานะที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง ดังที่ สะอาด รอดคง (2533 : 1) ได้อธิบายว่า นวนิยาย เป็นบันเทิงคดีที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ รวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม และสังคมมนุษย์ที่ผู้เขียนจินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเรื่องเล่าที่สื่อความรู้สึกของผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนย่อมถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการและสภาพสิ่งแวดล้อมออกมาตามทัศนะความรู้และประสบการณ์ของบุคคล

สำหรับนักเขียนที่ประสบความสำเร็จในงานเขียน มีผลงานได้รับความนิยมจากผู้อ่านจำนวนมากและต่อเนื่องยาวนาน นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่านักเขียนเหล่านั้นมีกลวิธีการเขียนอย่างไร ซึ่งบรรดานักเขียนร่วมสมัยในปัจจุบัน “กึ่งฉัตร” เป็นนามปากกาของนักเขียนชื่อ ปาริฉัตร ศาลิคุปต์ ซึ่งเป็นนักเขียนอีกคนหนึ่ง que ประสบความสำเร็จในการเขียน มีผลงานนวนิยายจำนวนมากที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ผลงานแทบทุกเรื่องของกึ่งฉัตรได้ถูกนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยได้รวบรวมและสืบค้นข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องกลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของ “กึ่งฉัตร” ของวิรัชพัชร จรัสเพชร

(2555 : 15-16) มีทั้งหมด 33 เรื่องดังนี้ เรื่องพรพรหมอลเวง เรื่องมายาตะวัน เรื่องละคร เล่ห์เสน่ห์หา เรื่องเสราดาร์ล เรื่องด้วยแรงอธิษฐาน เรื่องตามรักคืนใจ เรื่องดวงใจพิสุทธิ์ เรื่องแสง ดาวฝั่งทะเล เรื่องเพรงเงา เรื่องบ่วงหงส์ เรื่องตั้งไฟได้น้ำ เรื่องมนต์จันทรา เรื่องมีเพียงรัก เรื่อง รอยพรหม เรื่องรางลิติต เรื่องลำเนาลม เรื่องลำเนาจันทร์ เรื่องสืบริกรหัสลับ เรื่องพรายปรารถนา เรื่องรหัสหัวใจ เรื่องในเรืองใจ เรื่องฟ้ากระจ่างดาว เรื่องสูตรเสน่ห์หา เรื่องนางบาป เรื่องหิมะกลาง ทะเลทราย เรื่องดอกไม้กลางลมหนาว เรื่องแกะรอยรัก เรื่องค่าของหัวใจ เรื่องสะพานอธิษฐาน เรื่องคลื่นลวง เรื่องสาปพระเพ็ง เรื่องเพียงใจที่ผูกพัน และเรื่องรุ่งอรุณ

นวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ เป็นนวนิยายเรื่องหนึ่งจากทั้งหมด 33 เรื่องที่กล่าวมาที่ได้รับ ความนิยม และมีการนำมาสร้างเป็นบทละครอยู่หลายครั้ง บ่วงหงส์เป็นนวนิยายประเภทนวนิยายรัก ที่สะท้อนภาพสังคมในปัจจุบัน รวมถึงการแสดงความรักในรูปแบบต่าง ๆ ที่ให้แง่คิดสำหรับผู้อ่านเป็น อย่างมาก และยังเป็นที่ยอดนิยมของผู้อ่านด้วย สำหรับการดำเนินเรื่องและการสร้างตัวละคร รวมทั้ง การสื่ออารมณ์ของตัวละครที่มีทั้งอารมณ์ โกรธ เศร้า ริษยา หรือแม้กระทั่งความรักของตัวละครที่ แสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ในบทประพันธ์เรื่องนี้จะกล่าวถึงเรื่องราวของนางแบบสาวที่มีชะตา ชีวิตตกผันไปอย่างคาดไม่ถึง คือ จากที่เคยใช้ชีวิตแบบร่ำรวย เป็นคุณหนูเอาแต่ใจ ไม่เคยทำงานหนัก และเจ้าอารมณ์ ก็ต้องได้พบกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนชีวิตไปอีกด้านหนึ่ง ซึ่งการดำเนินเรื่องจากต้นจนจบ จะปรากฏเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมของตัวละครเอก ตัวละครรอง หรือตัวละครประกอบ โดยตัวละครเหล่านี้ก็มีพฤติกรรมด้านมืดซึ่งจะปรากฏแตกต่างกันออกไป

พฤติกรรมด้านมืดในวรรณกรรมเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาองค์ประกอบของ วรรณกรรมในด้านตัวละคร นวนิยายเรื่องบ่วงหงส์จะปรากฏลักษณะการสร้างตัวละครของผู้ประพันธ์ ที่จะมุ่งเน้นให้ตัวละครเป็นเสมือนตัวแทนของความคิด ความชั่ว และมีความสมจริงสะท้อนภาพของคน ในสังคม ดังที่ วิวิธพัชร จรัสเพชร (2555 : 1) ได้กล่าวถึง ลักษณะการสร้างตัวละครของกิ่งฉัตร ในงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของกิ่งฉัตร” ไว้ว่า กิ่งฉัตรมีกลวิธีการสร้างตัว ละครที่มีความหลากหลายและตอบสนองลักษณะโครงเรื่อง ลักษณะของการสร้างตัวละครของกิ่งฉัตร จะมุ่งเน้นให้ตัวละครเป็นเสมือนตัวแทนของความคิดความชั่วและความสมจริงสะท้อนภาพของคนใน สังคม นอกจากนี้ยังมีการนำความรู้ ความคิด และความเชื่อมาสร้างเป็นตัวละครเพื่อสะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ ความคิด และความเชื่อที่อยู่คู่สังคมไทยมานานและยังคงอยู่ถึงปัจจุบัน

จากผลงานการสร้างสรรคนวนิยายที่โดดเด่น สมจริง และน่าติดตามของกิ่งฉัตร การ วิเคราะห์พฤติกรรมด้านมืดจะเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมเพื่อให้เห็นถึงสภาพสังคมที่ผู้เขียน วรรณกรรมได้รังสรรค์เป็นเรื่องราว วรรณกรรมเกิดจากรากฐานของความคิดและความชั่ว จาก การศึกษาวรรณกรรมทำให้เห็นความสำคัญของวรรณกรรมอย่างแท้จริงว่าพฤติกรรมด้านมืดเป็น พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมอันเป็นชนวนแห่งความขัดแย้ง และการแตกแยกของสังคม ด้วย เหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจในการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมืดของตัวละคร ในนวนิยายเรื่องบ่วง หงส์ ของกิ่งฉัตร เพื่อศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะตนของผู้ประพันธ์ที่ได้ถ่ายทอดพฤติกรรมด้านมืดโดย วิเคราะห์จำนวน 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการปล่อยให้อีกเลศรอบงำ ด้านความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า ด้านความวิตกกังวล ด้านการพูดจาหยาบคาย ประชดประชัน ด้านการเย่อหยิ่ง ทิฐิสูง ทะนงตัว ด้าน

การก้าวร้าวรุนแรง ดุร้าย โกรธแค้น ด้านความเห็นแก่ตัว ด้านการเก็บกด ปกปิดความรู้สึก ด้านการ
แสดงความเกลียดชัง ด้านการใส่ร้ายป้ายสี ด้านการเสแสร้งแกล้งทำ ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์เฉพาะพฤติกรรมด้านมิติของตัวละครเอก
ตัวละครรอง และตัวละครประกอบในนวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ ของกิ่งฉัตร พ.ศ.2541 เพื่อให้เห็น
พฤติกรรมด้านมิติของตัวละคร โดยใช้รูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมี
วิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลนวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ของกิ่งฉัตร ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมิติของตัวละคร พร้อมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรม

2. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมิติของตัวละคร และ
องค์ประกอบในนวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ของกิ่งฉัตร โดยการศึกษาวิเคราะห์แบ่งเป็น ดังนี้

วิเคราะห์พฤติกรรมด้านมิติของตัวละครเอก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบใน
นวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ โดยวิเคราะห์จำนวน 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการปล่อยให้กิเลสครอบงำ ด้าน
ความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า ด้านความวิตกกังวล ด้านการพูดจาหยาบคาย ประชดประชัน ด้าน
การเย่อหยิ่ง ทิฐิสูง ทะนงตัว ด้านการก้าวร้าวรุนแรง ดุร้าย โกรธแค้น ด้านความเห็นแก่ตัว ด้านการ
เก็บกด ปกปิดความรู้สึก ด้านการแสดงความเกลียดชัง ด้านการใส่ร้ายป้ายสี ด้านการเสแสร้งแกล้งทำ
ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา โดยได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิเคราะห์
พฤติกรรมด้านมิติของตัวละคร ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic personality
theory) ของซิกมันด์ฟรอยด์ (Freud, S. 1964) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

3. ขั้นสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมิติของตัวละคร

จากการศึกษาพบว่าตัวละครได้แสดงพฤติกรรมด้านมิติจำนวน 12 ด้าน โดยมีสาเหตุหลัก
มาจากแรงขับภายในและสิ่งเร้าภายนอก ซึ่งสามารถเรียงลำดับพฤติกรรมด้านมิติที่ปรากฏได้ดังนี้

1. การแสดงพฤติกรรมด้านมิติของตัวละครเอก

1.1 ด้านการปล่อยให้กิเลสครอบงำ กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมิติของตัวละครจาก
การไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกของตน เป็นเหตุให้เกิดความอยากได้อย่างมี มักแสดง
ออกมาในลักษณะของการโกรธ เกลียด ไม่พอใจ เห็นผิดเป็นชอบ อิจฉาริษยา เป็นต้น ซึ่งได้ปรากฏใน
ตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพัลภัส รมเมศ และมาธวี

1.2 ด้านความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมิติของตัว
ละครจากการแสดงออกทางพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของตัวละคร ซึ่งมักแสดงออกมา

ในลักษณะการโศกเศร้าเสียใจ เชื่อคนง่าย ถูกหลอกหลวงได้ง่าย และหวั่นไหวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส และรเมศ

1.3 ด้านความวิตกกังวล กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากสภาวะของจิตที่มีอำนาจเหนือการควบคุม ทำให้เกิดความหวาดกลัว ระวัง กระวนกระวายใจ และคิดมากจนเกิดเป็นความทุกข์ภายในจิตใจ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส และรเมศ

1.4 ด้านการพูดจาหยาบคาย ประชดประชัน กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง พูดจาหยาบคาย ดูถูกเหยียดหยาม พูดจาประชดประชัน ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส รเมศ และมารวี

1.5 ด้านการเย่อหยิ่ง ทิฐิสูง ทะนงตัว กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมไม่ยอมใคร เอาแต่ใจตนเอง ยึดติดกับอำนาจของตน ส่งผลให้คนรอบข้างได้รับความเดือดร้อน ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส รเมศ และมารวี

1.6 ด้านการก้าวร้าวรุนแรง ทุร้าย โกรธแค้น กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ที่ส่งผลให้มีการทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ หรือทำร้ายตนเอง ทั้งการแสดงวาจา หรือท่าทางซึ่งมีผลต่อร่างกาย ทรัพย์สินและจิตใจ ถือว่าเป็นการก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส รเมศ และมารวี

1.7 ด้านความเห็นแก่ตัว กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการมีพฤติกรรมที่นึกถึงแต่ประโยชน์ของตนเองก่อนที่จะนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของชาติ บ้านเมือง ได้รับความนิยมชมชอบด้วยการฉวยโอกาส พยายามยกยอตัวเอง ชอบเอาดีเข้าตัว เอาชู้ให้คนอื่น ไม่ยอมรับความจริง พยายามผลักปัญหา หรือเรื่องที่ผิดพลาดให้กับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองพ้นผิด พ้นรอดจากข้อกล่าวหา ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส รเมศ และมารวี

1.8 ด้านการเก็บกด ปกปิดความรู้สึก กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมเก็บความรู้สึก ไม่ยอมเปิดเผยตนเอง มักจะเป็นคนที่ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ไม่ชอบแสดงอารมณ์ หรือความคิดให้ผู้อื่นทราบ เนื่องจากความไม่ไว้วางใจในคนอื่น มีความกลัวเสียหน้า เสียศักดิ์ศรี มีความกลัวว่าความลับของตนเองจะเปิดเผยแล้วคนอื่นจะหาว่าเป็นคนโง่ คนอ่อนแอ จึงแสดงให้ใคร ๆ เห็นว่าชีวิตของเขาไม่มีปัญหาใด ๆ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส รเมศ และมารวี

1.9 ด้านการแสดงความเกลียดชัง กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาในรูปแบบของความเกลียดชัง ความไม่ชอบ หรือปฏิกริยาที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นๆ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส รเมศ และมารวี

1.10 การใส่ร้ายป้ายสี กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากพฤติกรรมที่ชอบนินทาวัวร้าย ใส่ความ สร้างเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่จริงเพื่อทำลายชื่อเสียงของคนอื่นด้วยความสะใจของตนเอง โดยทำทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส และมารวี

1.11 ด้านการเสแสร้งแกล้งทำ กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการทำในสิ่งที่ไม่ใช่ความจริง แกล้งพูดดีทำดีกับคนที่ตนเองเกลียดหรือผู้ที่จะมีประโยชน์ต่อตนเองซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส และมาธวี

1.12 ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการไม่ยอมรับกับปัญหาที่เจอ เมื่อตัวละครในนวนิยายพบเจอปัญหา มักจะเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ไม่รู้จักแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเอกจำนวน 1 ตัว ได้แก่ พิมพ์ลภัส

2. การแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครรอง

2.1 ด้านการปล่อยให้อีกเลศรอบงำ กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกของตน เป็นเหตุให้เกิดความอยากได้อะไรก็มี มักแสดงออกมาในลักษณะของการโกรธ เกลียด ไม่พอใจ เห็นผิดเป็นชอบ อิจฉาริษยา เป็นต้น ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครรองทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ หนูดี และกิตติชัย

2.2 ด้านความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงออกทางพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของตัวละคร ซึ่งมักแสดงออกมาในลักษณะการโศกเศร้าเสียใจ เชื่อคนง่าย ถูกหลอกได้ง่าย และหวั่นไหวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครรองจำนวน 1 ตัว ได้แก่ กิตติชัย

2.3 ด้านความวิตกกังวล กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากสภาวะของจิตที่มีอำนาจเหนือการควบคุม ทำให้เกิดความหวาดกลัว ระวัง กระวนกระวายใจ และคิดมากจนเกิดเป็นความทุกข์ภายในจิตใจ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครรองทั้งหมด 1 ตัว ได้แก่ กิตติชัย

2.4 ด้านการพูดจาหยาบคาย ประชดประชัน กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง พูดจาหยาบคาย ดุถูกเหยียดหยาม พูดจาประชดประชัน ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครรองทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ หนูดี และกิตติชัย

2.5 ด้านการเย่อหยิ่ง ทิฐิสูง ทะนงตัว กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมไม่ยอมใคร เอาแต่ใจตนเอง ยึดติดกับอำนาจของตน ส่งผลให้คนรอบข้างได้รับความเดือดร้อน ซึ่งไม่ปรากฏในตัวละครรอง

2.6 ด้านการก้าวร้าวรุนแรง ดุร้าย โกรธแค้น กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ที่ส่งผลให้มีการทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ หรือทำร้ายตนเอง ทั้งการแสดงวาจา หรือทำทางซึ่งมีผลต่อร่างกาย ทรัพย์สินและจิตใจ ถือว่าเป็นการก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครรองทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ หนูดี และกิตติชัย

2.7 ด้านความเห็นแก่ตัว กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการมีพฤติกรรมที่นึกถึงแต่ประโยชน์ของตนก่อนที่จะนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของชาติ บ้านเมือง ได้รับความนิยมนิยมชมชอบด้วยการฉวยโอกาส พยายามยกยอตัวเอง ชอบเอาดีเข้าตัว เอาชู้ให้คนอื่น ไม่ยอมรับความจริง พยายามผลักปัญหา หรือเรื่องที่ไม่ดีผลาตให้กับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองพ้นผิด พ้นรอดจากข้อกล่าวหา ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครรองจำนวน 1 ตัว ได้แก่ กิตติชัย

2.8 ด้านการเก็บกด ปกปิดความรู้สึก กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมเก็บความรู้สึก ไม่ยอมเปิดเผยตนเอง มักจะเป็นคนที่ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ไม่ชอบแสดงอารมณ์ หรือความคิดให้ผู้อื่นทราบ เนื่องจากความไม่ไว้วางใจในคนอื่น มีความกลัวเสียหน้า

เสียศักดิ์ศรี มีความกลัวว่าความลับของตนเองจะเปิดเผยแล้วคนอื่นจะหาว่าเป็นคนโง่ คนอ่อนแอ จึงแสดงให้ใคร ๆ เห็นว่าชีวิตของเขาไม่มีปัญหาใด ๆ ซึ่งไม่ได้ปรากฏในตัวละครเอง

2.9 ด้านการแสดงความเกลียดชัง กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาในรูปแบบของความเกลียดชัง ความไม่ชอบ หรือปฏิกิริยาที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นๆ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเองทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ หนูดี และกิตติชัย

2.10 การใส่ร้ายป้ายสี กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากพฤติกรรมที่ชอบนิินทว่าร้าย ใส่ความ สร้างเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่จริงเพื่อทำลายชื่อเสียงของคนอื่นด้วยความสะใจของตนเอง โดยทำทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครเองทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ หนูดี และกิตติชัย

2.11 ด้านการเสแสร้งแกล้งทำ กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการทำในสิ่งที่ไม่ใช่ความจริง แกล้งพูดดีทำดีกับคนที่ตนเองเกลียดหรือผู้ที่จะมีประโยชน์ต่อตนเองซึ่งไม่ได้ปรากฏในตัวละครเอง

2.12 ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการไม่ยอมรับกับปัญหาที่เจอ เมื่อตัวละครในนวนิยายพบเจอปัญหา มักจะเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ไม่รู้จักแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งไม่ได้ปรากฏในตัวละครเอง

3. การแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครประกอบ

3.1 ด้านการปล่อยให้อิทธิพลครอบงำ กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการไม่รู้จักรับควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกของตน เป็นเหตุให้เกิดความอยากได้อย่างมี มักแสดงออกมาในลักษณะของการโกรธ เกลียด ไม่พอใจ เห็นผิดเป็นชอบ อิจฉาริษยา เป็นต้น ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.2 ด้านความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงออกทางพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของตัวละคร ซึ่งมักแสดงออกมาในลักษณะการโศกเศร้าเสียใจ เชื่อคนง่าย ถูกหลอกหลวงได้ง่าย และหวั่นไหวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.3 ด้านความวิตกกังวล กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากสภาวะของจิตที่มีอำนาจเหนือการควบคุม ทำให้เกิดความหวาดกลัว ระวัง กระวนกระวายใจ และคิดมากจนเกิดเป็นความทุกข์ภายในจิตใจ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบจำนวน 1 ตัว ได้แก่ กานดา

3.4 ด้านการพูดจาหยาบคาย ประชดประชัน กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง พูดจาหยาบคาย ดูถูกเหยียดหยาม พูดจาประชดประชัน ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.5 ด้านการเย่อหยิ่ง ทิฐิสูง ทะนงตัว กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมไม่ยอมใคร เอาแต่ใจตนเอง ยึดติดกับอำนาจของตน ส่งผลให้คนรอบข้างได้รับความเดือดร้อน ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.6 ด้านการก้าวร้าวรุนแรง ดุร้าย โกรธแค้น กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ที่ส่งผลให้มีการทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ หรือทำร้าย

ตนเอง ทั้งการแสดงวาจา หรือท่าทางซึ่งมีผลต่อร่างกาย ทรัพย์สินและจิตใจ ถือว่าเป็นการก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบจำนวน 1 ตัว ได้แก่ กานดา

3.7 ด้านความเห็นแก่ตัว กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการมีพฤติกรรมที่นึกถึงแต่ประโยชน์ของตนก่อนที่จะนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของชาติ บ้านเมือง ได้รับความนิยมนิยมชอบด้วยการฉวยโอกาส พยายามยกยอตัวเอง ชอบเอาดีเข้าตัว เอาชู้ให้คนอื่น ไม่ยอมรับความจริง พยายามผลักปัญหา หรือเรื่องที่ผิดพลาดให้กับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองพ้นผิด พ้นรอดจากข้อกล่าวหา ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.8 ด้านการเก็บกด ปกปิดความรู้สึก กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการแสดงพฤติกรรมเก็บความรู้สึก ไม่ยอมเปิดเผยตนเอง มักจะเป็นคนที่ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ไม่ชอบแสดงอารมณ์ หรือความคิดให้ผู้อื่นทราบ เนื่องจากความไม่ไว้วางใจในคนอื่น มีความกลัวเสียหน้า เสียศักดิ์ศรี มีความกลัวว่าความลับของตนเองจะเปิดเผยแล้วคนอื่นจะหาว่าเป็นคนโง่ คนอ่อนแอ จึงแสดงให้ใคร ๆ เห็นว่าชีวิตของเขาไม่มีปัญหาใด ๆ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.9 ด้านการแสดงความเกลียดชัง กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาในรูปแบบของความเกลียดชัง ความไม่ชอบ หรือปฏิกิริยาที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นๆ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบจำนวน 1 ตัว ได้แก่ กานดา

3.10 การใส่ร้ายป้ายสี กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากพฤติกรรมที่ชอบนินทาว่าร้าย ใส่ความ สร้างเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่จริงเพื่อทำลายชื่อเสียงของคนอื่นด้วยความสะใจของตนเอง โดยทำทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ยศพล และกานดา

3.11 ด้านการเสแสร้งแกล้งทำ กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการทำในสิ่งที่ไม่ใช่ความจริง แกล้งพูดดีทำดีกับคนที่ตนเองเกลียดหรือผู้ที่จะมีประโยชน์ต่อตนเองซึ่งไม่ได้ปรากฏในตัวละครประกอบ

3.12 ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา กิ่งฉัตรมุ่งแสดงพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครจากการไม่ยอมรับกับปัญหาที่เจอ เมื่อตัวละครในนวนิยายพบเจอปัญหา มักจะเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ไม่รู้จักแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งได้ปรากฏในตัวละครประกอบจำนวน 1 ตัว ได้แก่ กานดา

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานวนิยายเรื่องบ่วงหงส์ ของกิ่งฉัตร พบว่านวนิยายเรื่องบ่วงหงส์เป็นแนวสมจริง โดยผู้เขียนได้สอดแทรกประสบการณ์ เหตุการณ์บ้านเมือง รวมถึงการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการดำเนินเรื่อง โดยได้มีการผสมผสานเรื่องราวในสังคมกับจินตนาการของผู้แต่งได้อย่างเหมาะสม มีการผูกเรื่อง สร้างปมความขัดแย้งและเชื่อมโยงเรื่องราวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างลงตัว ทำให้นวนิยายของกิ่งฉัตร มีความสมจริง เรื่องราวชวนให้น่าติดตาม ซึ่งนอกเหนือจากความสำเร็จดังกล่าวแล้วปัจจัยที่ส่งผลให้นวนิยายของกิ่งฉัตรมีความน่าสนใจอีกส่วนหนึ่งนั้น คือ มีการสร้าง

ตัวละครให้สมจริงโดยเฉพาะการแสดงออกในส่วนของพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครและมีการสร้างองค์ประกอบของนวนิยายที่โดดเด่น สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

พฤติกรรมด้านมืดของตัวละคร พบว่าตัวละครได้แสดงพฤติกรรมด้านมืด จำนวน 12 ด้าน ได้แก่ 1.1 ด้านการปล่อยให้กิเลสครอบงำ พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 2 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.2 ด้านความอ่อนแอ อ่อนไหว โศกเศร้า พบในตัวละครเอก จำนวน 2 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 1 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.3 ด้านความวิตกกังวล พบในตัวละครเอก จำนวน 2 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 1 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.4 ด้านการพูดจาหยาบค้าย ประชดประชัน พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 2 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.5 ด้านการเย่อหยิ่ง ทิฐิสูง ทะนงตัว พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรองไม่ปรากฏ และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.6 ด้านการก้าวร้าวรุนแรง ดุร้าย โกรธแค้น พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 2 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 1 ตัวละคร 1.7 ด้านความเห็นแก่ตัว พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 1 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.8 ด้านการเก็บกด ปกปิดความรู้สึก พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง ไม่ปรากฏ และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.9 ด้านการแสดงความเกลียดชัง พบในตัวละครเอก จำนวน 3 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 2 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 1 ตัวละคร 1.10 ด้านการใส่ร้ายป้ายสี พบในตัวละครเอก จำนวน 2 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง พบจำนวน 2 ตัวละคร และตัวละครประกอบ พบจำนวน 2 ตัวละคร 1.11 ด้านการเสแสร้งแกล้งทำ พบในตัวละครเอก จำนวน 2 ตัวละคร ส่วนตัวละครรอง และตัวละครประกอบ ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านการเสแสร้งแกล้งทำ 1.12 ด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา พบในตัวละครเอก จำนวน 1 ตัวละคร ส่วนตัวละครรองไม่ปรากฏ และตัวละครประกอบ พบจำนวน 1 ตัวละคร ซึ่งพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครล้วนแต่มีสาเหตุมาจาก แรงขับภายในและสิ่งเร้าภายนอกเสริมแรงซึ่งกันและกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกึ่งฉัตรต้องการเพิ่มอรรถรสและความสมจริงให้แก่นวนิยายด้วยการสร้างบุคลิกของตัวละครให้สมจริงมีชีวิตจิตใจ มีรัก โลภ โกรธ หลง มีด้านมืดด้านสว่างเฉกเช่นมนุษย์ทั่วไปในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ พงศ์ประยูร (2536 : 188) ที่ได้วิเคราะห์ตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงเชิงจิตวิทยาในนวนิยายไทย ปัจจุบัน ช่วง พ.ศ. 2516 - 2532 โดยผลการศึกษาพบว่า ตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมมีปัญหาในการปรับตัวในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ เช่น มีอุปนิสัยทะเยอทะยาน ประจบสอพลอ ริษยา โลภ หวาดระแวง เป็นต้น โดยพฤติกรรมดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูสภาพสังคมที่ไม่เหมาะสมและสาเหตุจากตัวละครต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศ ฐานะร่ำรวยและประสบความสำเร็จในชีวิต

5. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นักเรียนและนักศึกษา สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประกอบการทำรายงานหรือ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมได้

1.2 ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจในการวิเคราะห์วรรณกรรมต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวรรณศิลป์ในนวนิยายของกึ่งฉัตร เนื่องจากกึ่งฉัตรมีการใช้สำนวนภาษาที่ไพเราะและมีการแทรกข้อคิดคติเตือนใจไว้ในความงดงามของภาษา

2.2 ควรมีการศึกษาการใช้ความรุนแรงในนวนิยายของกึ่งฉัตรเพื่อสะท้อนความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม

2.3 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมด้านมืดของตัวละครเอกในลักษณะของการเปรียบเทียบนวนิยายของกึ่งฉัตรกับนวนิยายของนักประพันธ์คนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

วิรัชพัชร จรัสเพชร. (2555). *กลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของกึ่งฉัตร*. วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย, นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สะอาด รอดคง. (2533). *วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว*. วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุษณีย์ พงศ์ประยูร. (2536). *วิเคราะห์ตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงเชิงจิตวิทยาในนวนิยายไทย*

ปัจจุบัน ช่วง พ.ศ. 2516 - 2532. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยบัณฑิตวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Freud, S. (1964). *Group Psychology and The Analysis of The Ego Sigmund Freud*.

New York : Bantam Books.